

FEBRER 2005

INDE

INFORMACIÓ I DEBAT

XXVII CURSET DE PATRIMONI
EL DEBAT PENDENT SOBRE LES TÈCNiques DE RESTAURACIÓ

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

INDE

SUMARI

Edita:

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya.

Consell Editorial: Jesús Alonso,
Jorge Ozores, Josep Maria Guillumet,
Joan Villoro, Tomàs Osa.

Director: Tomàs Osa.

Redacció: Juan Carlos González,

(edició i coordinació)

Joaquim Coca,

Carmen Mendoza.

Secretària de redacció:

Alicia Mas i Soco León.

Secretària administrativa: María López.

Assessoria lingüística: Mònica Cabré.

Informació i Debat: COAC.

Plaça Nova, 5, 8a planta.

08002 Barcelona.

Telèfon: 93 306 78 20 - Fax: 93 412 00 68.

E-mail: comunicacio@coac.net

Disseny gràfic: Master-Graf, SL.

Publicitat: Robert Guinart.

Departament de Gestió de Recursos.

Tel.: 93 306 78 14. Fax: 93 302 53 91.

Preimpresió: Master-Graf, SL.

Impressió: Vanguard Gràfic, SA.

Els criteris exposats en els diversos articles d'aquest número són d'exclusiva responsabilitat dels seus autors i no reflecteixen necessàriament els que pugui tenir la direcció d'aquesta publicació.

COL·LEGI D'ARQUITECTES DE CATALUNYA.

Degà: Jesús Alonso i Sainz.

Secretari:

Jorge Ozores Marco-Gardoqui.

Tresorer:

Josep Maria Guillumet i Anés.

President Demarcació de Barcelona:

Jordi Ludevid i Anglada.

President Demarcació de Girona:

Josep Riera i Micaló

President Demarcació de Lleida:

Pere Robert i Sampietro.

President Demarcació de Tarragona:

Jordi Bergadà i Masquef.

President Demarcació de l'Ebre:

Carlos Vergés i Alonso.

Vocals: Santiago Cervelló i Delgado,

Joaquim Figa i Mataró, Elsa Ibar i

Torras i Jordi Sardà i Ferran.

Exemplar gratuït per als arquitectes col·legiats a Catalunya.

Dipòsit legal: B 49372-2000. ISSN: 1134-0223.

Foto portada: Xavier Vilà

6 COAC ACTUALITAT

XXVII CURSET DE PATRIMONI

8 TOTES LES TÈCNiques DE RESTAURACIÓ A DEBAT Juan Carlos González

TAULA DE DEBATS

22 INTERVENCIÓ EN EL PATRIMONI. MATERIAL ALTAMENT SENSIBLE Joaquim Coca

**28 LA TRAJECTÒRIA DE L'SPAL I EL MÈTODE SCCM
AVALEN L'ACTUACIÓ A L'ESGLÉSIA DE LA COLÒNIA GÜELL**

EXPOSICIONS

30 EINES INÈDITES. 25 ANYS DE LA COOPERATIVA CAPELL. J. Coca

34 BARCELONA, PARADA FINAL DE VII BIENNAL D'ARQUITECTURA ESPANYOLA Laura Bayo

CICLE SET D'ARQUITECTURA

38 VÍCTOR RAHOLA

40 JOSEP LLUÍS MATEO

INTERIORS

42 DE BRAVO & CONTEPOMI ARQUITECTES Y TODO LO DEMÁS Alberto T. Estévez

ACOTACIONES

**46 EL GOVERN CIVIL DE TARRAGONA: UN CAMÍ D'APRENENTATGE...
DEL CUB SUPREMATISTA A LA CONTINUITAT DE LES VETES DEL PARQUET** Guillem Carrera Rey

VISITES D'OBRES

48 CASA 06 A SANT ANDREU DE LLAVANERES Guillem Carabí

50 HABITATGE UNIFAMILIAR A SANT CUGAT Carles Francesc de Herralde

52 REFORMA D'OFICINA A BARCELONA Eva Jiménez i Xavier Llobet

54 PUBLICACIONS

PRESENTACIÓ

56 EMBT ENRIC MIRALLES/ BENEDETTA TAGLIABUE. WORKING IN PROGRESS J. Coca

57 COAC SERVEIS Leticia Rodriguez

58 DIETARI

IN MEMORIAM

64 EN LA MORT DE SANTIAGO ROQUETA Jaume Sanmartí i Verdaguer

66 AGENDA

ESPAI PICASSO

68 ¡PARK ATTACKS!

69 DEMARCACIONS DE BARCELONA, DE L'EBRE, GIRONA, LLEIDA I TARRAGONA

74 BREUS DEMARCACIONS

ACOTACIONS

EL GOVERN CIVIL DE TARRAGONA: UN CAMÍ D'APRENTATGE... DEL CUB SUPREMATISTA A LA CONTINUITAT DE LES VETES DEL PARQUET

El procés d'aprenentatge de l'arquitectura com a activitat aglutinadora de diferents arts passa per ésser un camí on s'hi acumulen una sèrie d'experiències i processos, que oscil·len des del raonament racional fins a l'experiència sensorial. Els processos racionals van, potser, més acompanyats d'una lectura intel·lectual que travessa diferents camps, com són: la recollida d'informació, la reflexió, l'aprehensió de conceptes i les conclusions sintètiques extretes. L'experiència sensorial necessita la percepció real que es pot obtenir amb els cinc sentits humans, sense perdre aquella síntesi conceptual que ens ha portat a conèixer i apreciar una obra o un procés arquitectònic. Poder visitar i percebre una obra en la seva totalitat, una vegada construïda, fa possible que el procés intel·lectosensorial que hi va dipositar l'arquitecte en la seva concepció i posterior execució, assoleixi un nivell pedagògic inqüestionable.

Amb l'edifici del Govern Civil de Tarragona, Alejandro de la Sota va situar, a finals dels anys cinquanta i inicis dels seixanta del segle passat, l'arquitectura espanyola en el temps que li corresponia superant el parèntesi que van crear la guerra i postguerra civil espanyola i desenvolupant una modernitat que fins llavors havia estat negada. I ho feu aquí, molt a prop nostre, molt abans de nosaltres; de fet, quaranta anys abans de poder guiar i acompanyar ulls curiosos, erudits, somiadors, excitats, a conèixer amb més profunditat aquest exemple meravellós d'arquitectura contemporània. No fou un camí fàcil, l'arquitecte va haver de superar moltes dificultats a l'hora

d'executar l'obra. La proposta d'avantguarda estètica resultant, guanyadora del concurs l'any 1956, no era l'exemple d'arquitectura que el règim franquista considerava idònia per a l'arquitectura oficial. S'allunyava de l'arquitectura monumental de gust clàssic que buscava l'actualització de les arrels més profundes de l'espanyolitat i la tradició, entesa com el significat d'una creuada victoriosa. Una arquitectura més acostumada a ser la proposta premiada dels concursos d'edificis oficials. En deien: 'reprendre una tradició trencada, traduïnt en l'arquitectura oficial la lliçó de l'Escorial'. Aquesta animadversió al projecte, queda provada al constatar que a la placa d'inauguració de l'edifici de l'any 1964 no hi figura el nom del *caudillo* i que aquest tampoc no el trepitjà mai. Fets no habituals en altres edificis dels Govern Civils repartits arreu del territori espanyol.

L'edifici es manté força intacte gràcies a la restauració que es va dur a terme vint anys després de la seva construcció, entre 1985 i 1987, i que va evitar una més que possible desfiguració de la concepció inicial. Un edifici d'ús oficial i públic, en part de les seves estances, té un desgast molt important. No només pel que fa al desgast material sinó també pel que fa a la reubicació constant de departaments existents o nous. Són fets i processos que demostren la capacitat de l'edifici per sobreviure al seu temps i adaptar-se a les noves necessitats. No és estrany que es fes necessària una restauració al cap de les escasses dues dècades d'haver entrat en funcionament.

Som alumnes privilegiats, els accessos i visites a l'edifici es controlen amb comptagotes. La celebració dels quaranta anys de la construcció de l'edifici ha obert la possibilitat a molts de nosaltres de visitar i apreciar gairebé la totalitat de l'obra. No només arquitectes. La forma abstracta i pura de la part alta de l'edifici, els habitatges, on la tectonicitat conviu amb el minimalisme formal, conjuntament amb la curiositat de conèixer l'interior d'un edifici oficial, ha atret la curiositat de ciutadans

aliens a la professió. Des del seu naixement, l'obra ha suscitat un interès complex. El mestre ja no hi és, però joves arquitectes com nosaltres rebem el missatge i la manera de fer arquitectura que De la Sota ens deixà com a llegat. Els espais es presenten als nostres ulls de forma esglaonada, per nivells, per acabats, per valors, per precisió. Un nivell de precisió tan alt com per poder responsabilitzar-se de la definició última del mobiliari i de l'acabat final de tots els interiors. Un fet insòlit, si es considera la forma de treballar actual. Considerar que tot el mobiliari, de llenguatge contemporani, tan el fix com el mòbil, el d'oficines o el d'habitatges, es féu de forma artesana, sorprèn a qualsevol visitant. És agradable descobrir com es va introduir a l'estat l'envà mòbil i el tractament de la fusta en làmina com a acabat final, per aconseguir una lleugeresa inusual en portes molt àmplies.

L'edifici és una obra d'art total que no perd de vista l'artesanaria, partint del cub suprematista com a ideal inicial fins a arribar a la continuïtat de les vetes de la fusta del parquet que Josep Llinàs –arquitecte restaurador– ens va fer descobrir en la primera visita, situant-nos com el que som, alumnes privilegiats, però alumnes. Alumnes que han copsat mentalment i sensorialment com es viatja i com s'arriba a un procés de projecció complet. Un viatge que oscil·la del conegut esquema inicial fins al tacte dels acabats finals. Tot un luxe per a ments inquietes que necessiten conèixer l'arquitectura contemporània. N'hi ha que venen de ben lluny. Desitjo que passats quaranta anys més puguem seguir transmetent aquests coneixements, que els arquitectes que encara han de venir puguin gaudir d'un bon estat de conservació de l'edifici, tot i les noves necessitats a què s'haurà d'anar adaptant, en un món que canvia molt de pressa i en el qual moltes vegades no ens aturem a pensar ni a reflexionar sobre allò que deixem enrere.

Text: **Guillem Carrera Rey**, arquitecte.

